

A határidő egyre közeledik, a célok pedig csak gyarapodnak

A francia uniós elnökség utolsó napjai során két, az Európai Unió klímacéljait és energiahatékonyságát ösztönző tanácsülésre került sor Brüsszelben. A Közlekedési, Távközlési és Energiaügyi Tanács, valamint a Környezetvédelmi Tanács ülései ismét ambiciózus megállapodásokkal zárultak.

Ahogy korábbi írásainkban összefoglaltuk, mind a francia,¹ mind a cseh² uniós elnökség programjaiban prioritásként jelent és jelenik meg a gazdaság zöld átállása, az éghajlat-politika, az energiabiztonság és összességében a klímaváltozás elleni küzdelem. Az orosz–ukrán háború ugyan egyrészt elvonta a figyelmet erről a területről, másrészt viszont megerősítette a tagállamokat az összehangolt cselekedetekben. Erről tesz tanúbizonyságot az is, hogy a soros elnöki pozíciót betöltő Párizs a hivatalban eltöltött utolsó napjai során meglehetősen sikeres kimenetelű tanácskozásokat bonyolított le.

Június 27-én a Közlekedési, Távközlési és Energiaügyi Tanács fogadta el tárgyalási álláspontját az energiahatékonysági és a megújulóenergia-irányelv felülvizsgálatát illetően, ugyanis az energiatermelés és -felhasználás az Európai Unió kibocsátásának 75 százalékáért felel, így elengedhetetlen ezen terület folyamatos monitorozása.³ A megújuló energiákra történő áttérés az Irány az 55%! (azaz az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 55 százalékkal való redukálása az 1990-es szinthez képest) intézkedéscsomag egyik prioritását képezi, ezért emelték meg 32 százalékról 40 százalékra a megújulók alkalmazási arányát. Az azonban már más kérdés, hogy az orosz–ukrán háború miatt meghirdetett, az energiadiverzifikációt és a fenntarthatóságot célzó *REPowerEU*-tervben meghatározott 45 százaléktól ez a cél kissé elmarad.⁴ Így a cseh elnökség számára akár ez is egy feladat lehet.

Mivel ágazatonként eltérő ütemben tud haladni az áttérés, valamennyi nagy felhasználószektorban is kötelező szabályokat határoztak meg az uniós

¹ TÁRNOK 2022a.

² TÁRNOK 2022b.

³ Az Európai Unió Tanácsa 2022a.

⁴ TÓTH 2022.

szakminiszterek. Eerre példa a közlekedésben történő kibocsátás, ahol 2030-ig 13 százalékos csökkenést kell elérni, vagy a fűtésnél és hűtésnél alkalmazott energia, ahol 2026-ig évente 0,8, 2026-tól 2030-ig pedig 1,1 százaléknak kell lennie nemzeti szinten a megújulóknak használatának. Az épületekben pedig mintegy 50 százalékos részarányt kell kialakítani 2030-ig. A diverzifikáció mellett az energiafogyasztás redukálására irányuló célt is meghatároztak, amely szintén ágazatonként eltérő mennyiséget követel, így például a közsférában évi 1,7 százalékos csökkenést kell elérni, de folyamatos korrekció és a különböző sférákban történő teljesítések egymáshoz való igazítása is szükséges. Továbbá a gáztárolók feltöltéséről is megállapodtak, ahol a szolidaritás jegyében a tagállamok feltöltött tárolóinak kapacitását egymással megoszthatják.⁵

Június 28-án a Környezetvédelmi Tanács ülésén további öt javaslatról született megegyezés,⁶ ahol hazánkknak is kiemelt szerep jutott, hiszen számos esetben a V4 országainak érdekei mentén sikerült közös álláspontot kialakítani. Az első szegmens az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS),⁷ amely szerint az EU éves szinten meghatározza az üvegházhatású gázok kibocsátásának maximális lehetséges mértékét, kompenzálásképp pedig a szereplők számára lehetővé teszi az ezekkel való kereskedelmet. A felső határon átnyúló kibocsátásért azonban fizetniük kell, tehát ez a rendszer ösztönözheti a piaci szereplőket a kibocsátáscsökkentésre. A tanácsi ülésen most megállapodtak a 61 százalékos kibocsátáscsökkentési cél fenntartásában, magyar kezdeményezésre pedig úgy alakítják át és teszik rugalmasabbá a rendszert, hogy a kvótaárak hirtelen és túlzott megugrása fékezhető legyen. Emellett számos elemmel is kibővítik, mivel a tengeri szállításokból származó kibocsátást bevonják az EU ETS-be, de különálló rendszert hoznak létre az építőipar és a közúti közlekedés számára.

Utóbbival összefüggésben döntöttek a Szociális Klímaalap 2027 és 2032 közötti létrehozásáról is, amely a kiszolgáltatott helyzetű háztartásokat és mikroállalkozásokat fogja támogatni, illetve segíteni fogja az építőipari és a közúti közlekedési ágazatra vonatkozó kibocsátáskereskedelmi rendszer létrehozását. Ennek keretében a tagállamok Szociális Klímaterv benyújtására lesznek kötelesek, hogy részesülni tudjanak az alap forrásaiból meghatározott intézkedések és beruházások végrehajtása céljából.

⁵ Az Európai Unió Tanácsa 2022b.

⁶ Az Európai Unió Tanácsa 2022c.

⁷ Európai Parlament 2022.

A határidő egyre közeledik, a célok pedig csak gyarapodnak

Az ülés során döntöttek még a közös kötelezettségvállalási rendelet, a földhasználat, földhasználat-megváltozáshoz és erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó rendelet, valamint a személygépkocsikra és a könnyű haszongépjárművekre vonatkozó CO₂-kibocsátási előírások felülvizsgálatáról is, amelyek esetében szintén emelték a 2030-ig elérendő célokat. Utóbbi kapcsán kiemelendő, hogy 2030-ra a személygépkocsik esetében 55 százalékra, a könnyű haszongépjárművek esetében 50 százalékra emelik a szén-dioxid-kibocsátás redukálására vonatkozó értéket, 2035-re pedig 100 százalékos célértéket vezetnek be. Azonban nem kell teljes mértékben megválni a belső égésű motorral hajtott járművektől, hiszen az alternatív üzemanyagok alkalmazása kiküszöbölheti az eszközpark cseréjének szükségességét.

A tartalmas, kétnapos tanácskozást a francia uniós elnökség egyértelmű sikerként könyvelheti el, hiszen míg januárban a hivatalba lépéskor ambiciózus tervekkel kezdtek bele a fél éves feladatba, az orosz–ukrán háború alapjaiban változtatta meg a helyzetet, és készítette az uniós agendát az előzetes célkitűzések reformjára.

Paradox jelenséget idéz elő azonban a háború keltette energiaválság, ugyanis a *Fit for 55* céljai felé vezető „zöld” úttal párhuzamosan több európai ország, mint Németország, Ausztria, Olaszország vagy Hollandia is jelezte,⁸ hogy a szénerőművek újra üzembe helyezésével lehetne megteremteni a következő fűtési időszak ellátásának biztonságát. Ezzel a lépéssel viszont jelentősen megnőne az üvegházhatásúgáz-kibocsátás, ami teljes mértékben ellentmond az alapvető céloknak. Ha ez valóban bekövetkezik, és esetleg még több európai ország csatlakozik ehhez a mozgalomhoz, búcsút inthetünk az első kibocsátásmentes kontinens címnek.

2022. július 4.

Felhasznált irodalom

Az Európai Unió Tanácsa (2022a): „*Irány az 55%!*”: A Tanács magasabb célértékekről állapodott meg a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyságot illetően. Online: www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/06/27/fit-for-55-council-agrees-on-higher-targets-for-renewables-and-energy-efficiency/?utm_source=piano&utm_medium=email&utm_campaign=13732&pnespid=7rZpBHRbLqoFhfrKty7lFp2VoEnwT8R-1N0nlnOV6sU1mA4KX2A3wKfm2ZDowTaqKSzG180Afzw

⁸ MORRIS–THEBAULT–WESTFALL 2022.

- Az Európai Unió Tanácsa (2022b): *Közlekedési, Távközlési és Energiaügyi Tanács (Energia)*. Online: www.consilium.europa.eu/hu/meetings/tte/2022/06/27/
- Az Európai Unió Tanácsa (2022c): „*Irány az 55%!*” intézkedéscsomag: a Tanács általános megközelítéseket fogadott el a kibocsátáscsökkentéssel és annak társadalmi hatásaival kapcsolatban. Online: www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/06/29/fit-for-55-council-reaches-general-approaches-relating-to-emissions-reductions-and-removals-and-their-social-impacts/
- Európai Parlament (2022): *Amit érdemes tudni az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszeréről és reformjáról*. Online: www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20170213ST062208/amit-erdemes-tudni-az-eu-kibocsatas-kereskedelmi-rendszerrol-es-reformjarol
- MORRIS, Loveday – THEBAULT, Reis – WESTFALL, Sammy (2022): Russia’s Chokehold over Gas could Send Europe Back to Coal. *The Washington Post*, 2022. június 22. Online: www.washingtonpost.com/world/2022/06/22/coal-plant-europe-germany-austria-netherlands-russia-gas/
- TÁRNOK Balázs (2022a): Mit várhatunk a francia uniós elnökségtől? *Ludovika.hu*, 2022. január 10. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2022/01/10/mit-varhatunk-a-francia-unios-elnoksegtol/
- TÁRNOK Balázs (2022b): Mit várhatunk a cseh uniós elnökségtől? *Ludovika.hu*, 2022. július 1. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2022/07/01/mit-varhatunk-a-cseh-unios-elnoksegtol/
- TÓTH Bettina (2022): Emelik a tétet. *Ludovika.hu*, 2022. május 24. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2022/05/24/emelik-a-tetet/